

VIDES FAKTORU IETEKME UZ CILVĒKA ORGANISMU

1. uzdevums (4 punkti)

Vai apgalvojums ir patiess? Levelc "x" atbilstīgajā ailē!

Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
Visi vīrusi ir bīstami cilvēka veselībai.		
Tauki ir galvenais enerģijas avots cilvēka organismā.		
Elektromagnētiskais starojums visā tā diapazonā ir nekaitīgs organismiem.		
Ķīmisko savienojumu letālās devas LD ₅₀ vērtības neatšķiras pēc iedarbības veida: nokļūstot gremošanas traktā, ieelpojot putekļus, nokļūstot uz ādas.		

2. uzdevums (10 punkti)

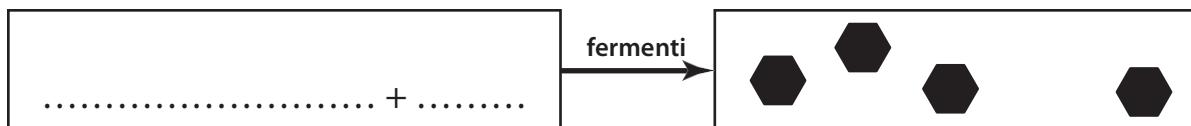
- a) Aizpildi tabulu par pārtikas produktu ķīmisko sastāvu, izvēloties galveno produktā ietilpst ošo organisko savienojumu no šādām vielām:
glikoze, tauki, ciete, olbaltumvielas, celuloze, saharoze, aminoskābes, taukskābes!

Medū grauzdētas graudu pārslas ar riekstiem	
Produkta sastāvdaļa	Produkta sastāvdalā ietilpst ošā organiskā savienojuma nosaukums
Lazdu rieksti	
Auzu pārslas	
Augu eļļa	

- b) Izvēlies vienu organisko savienojumu un raksturo tā nozīmi cilvēka organismā!

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

- c) Cilvēka gremošanas sistēmā uz cieti iedarbojas gremošanas fermenti. Ar modeļu palīdzību attēlo hidrolīzes procesu, ja ciete ir veidota no n glikozes molekulām!

- d) Nosauc hidrolīzes izejvielas un galaproductu!

Izejvielas .....
 Galaproducts .....

- e) Graudaugi satur ogāhidrātu cieti, bet augļi – ogāhidrātus glikozi un fruktozi. Ko labāk izvēlēties ēdiensreizē, kad ātri jāuzņem enerģija, ko izvēlēties, ja enerģija nepieciešama vairākas stundas? Atbildi pamato!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. uzdevums (6 punkti)

Pilsētas nomalē bija parādījusies lapsa ar dīvainu uzvedību. Mildas krustmāte baidījās vest pastaigā savu sunīti, jo tas varētu inficēties ar trakumsērgu. Juris savu suni droši ved pastaigāties, sakot, ka viņa suni trakumsērga neapdraud.

- a) Kāds ir Jura arguments, uzskatot, ka viņa suns nevar inficēties ar trakumsērgu?

.....
.....
.....

- b) Kā sauc sunim izveidojušos aizsargreakciju pret slimību izraisītājiem?

.....

- c) Uzraksti un pamato divus riska faktorus, kas mūsdienās var veicināt vīrusu infekciju izplatību globalā mērogā!

.....
.....
.....
.....
.....

4. uzdevums (8 punkti)

Iedomājies, ka tev jāizveido ziņojums par kādu no cilvēka veselību ietekmējošiem faktoriem! Izlasi tekstu un izpildi prasīto!

Pēdējos gados ar dažādām alerģijām slimī bērnu skaits ir strauji palielinājies. Alergologi lēš, ka jau ceturtdaļa bērnu Latvijā piedzimst ar alerģiskām nosliecēm. Dažāda veida alerģija parādījusies arī tādiem mazuļiem, kuru ģimenēs alerģiskas reakcijas nekad nevienam nav novērotas. Ārsti mazā cilvēcīņa imūnsistēmu vairs mainīt nevar, tāpēc aicina sabiedrību dzīvot pēc iespējas dabiskāk un veselīgāk. Viena no galvenajām teorijām, ka saslimstība ar alerģiju rada mainītais dzīvesveids, jo mazāk attīstītajās valstīs šādas veselības problēmas nepastāv. Mainītais dzīvesveids ir gan ilgstoša atrašanās telpās ar sliktu gaisa apmaiņu, gan ar dažādiem ķīmiskiem savienojumiem piesārņota pārtika, gan sadzīves ķīmijas pārdozēšana saimniecībā – mazgājot traukus, grīdas, logus, veļu. Pētījumi liecina, ka 45 % Lat-vijas iedzīvotāju regulāri izjūt negatīvas organismā reakcijas, lietojot sadzīves ķīmijas līdzekļus.

Dace Kaukule, LNT Ziņas

- a) Pamato, kādai tekstā minētai problēmai saistībā ar bērnu veselību tu gribētu pievērst pārējo uzmanību?

.....

- b) Uzraksti trīs, tekstā minētus, bērnu veselību ietekmējošus faktorus, ar kuriem varētu iepazīstināt klasesbiedrus!

.....
.....
.....

- c) Kādēļ klasesbiedrus vajadzētu informēt par šiem faktoriem?

.....
.....
.....